

TUTUMLAR ve TUTUM DEĐİŐİMİ

2. Hafta

Bilişsel Çelişki Kuramı

- Leon Festinger (1957)
- Yine tutarlılık yönünde bir baskı
- Tutumlar ile davranışlar arasındaki tutarsızlık
 - Davranışı değiştirme
 - Çelişkinin önemini azaltma
 - Tutumu değiştirme

Bilişsel Çelişki Kuramı

- Karar sonrası bilişsel çelişki
- Yeniden değerlendirme
- İki seçeneğin birbirine yakın olması
- Tek bir davranışsal seçeneğe bağlanmak
- Sezgi ve beklentilerin tersine kestirimler

Bilişsel Çelişki Kuramı

- Tutuma ters düşen davranış
- Yetersiz neden
 - Sunulan özendirici ya da ödülün miktarı
- Tehditler
 - daha büyük tehditler daha az çelişki ve daha az tutum değişikliğine yol açar
- Seçme özgürlüğü
- Geri dönülemez biçimde bağlanma
- Önceden görülebilir olumsuz sonuçlar
- Olumsuz sonuçlar için sorumluluk
- Harcanan çaba

Kendini Algılama Kuramı

- Tutumları davranışlardan çıkarsamak
- 1 dolar-20 dolar
- Kestirimi bilişsel çelişki kuramıyla aynı
- Tutum ifadeleri yalnızca sıradan sözler

Tutarlılık tutumun çok önemli bir boyutu mu?

Beklenti-Değer Kuramı

- Tutumun olumlu-olumsuz yönlerini tartıp en iyi seçeneği belirlemek
- Tutumun olası etkilerinin gerçekleşme olasılığı
- İyi etkilerle sonuçlanma olasılığı yüksek tutumlar
- Kötü etkilerle sonuçlanma olasılığı yüksek tutumlar

İkili İşleme Kuramları

- Hızlı ve kestirme yollar-sistemik ve bilinçli yollar
- GÜdü ve yeteneğin varlığı
- Bilişsel tepki kuramı
 - Belirli bir mesajın farklı yönlerine verilen olumlu ve olumsuz tepkiler
 - İletinin tetiklediği karşıt tartışma miktar ve çeşidi
- Ayrıntılandırma olasılığı kuramı (Petty ve Cacioppo, 1986)
 - Merkezi yollar- Çevresel yollar
 - Sistemik bilgi işleme de yanlı olabilir